

RISIKO OG BESKYTTELSESFAKTORER

Risikofaktorer knyttet til personen	Beskyttelsesfaktorer knyttet til personen
<ul style="list-style-type: none"> • ble født prematurt • vanskelig temperamentsstil • nevrobiologisk/genetisk svikt eller skade • en utrygg tilknytningsstil • fosterhjems plassert • svake verbale og sosiale ferdigheter • hyperaktivitet og konsentrasjonsvansker • vansker med å etablere langvarige, gjensidige og positive vennskap med jevnaldrende • uvanlig høy forekomst av aggressiv og opposisjonell atferd 	<ul style="list-style-type: none"> • En lett temperamentsstil • aldersadekvate sensomotoriske ferdigheter • god IQ (inkluderer gode lese- og skriveferdigheter når barnet når barneskolealder) • gode verbale og sosiale ferdigheter • en trygg tilknytningsstil • aktiv (ikke passiv eller hyperaktiv) • god oppmerksomhet og konsentrasjon • god emosjonsregulering • har hobbyer og interesser (spesielle talenter som det utvikler og får bekreftelse på) • kan be om bistand og selv hjelpe andre • har realistiske vurderinger av seg selv • høy målorientering (setter seg høye og oppnåelige mål som det trekker seg etter) • empatisk/prososial innstilling og handling • humoristisk sans • selvstendig (selvhjulpen, kontroll over eget liv, men må ikke bære preg av ekstrem selvhjulpenhet som bunner i mangelfull oppfølging av foreldrene)

Risikofaktorer knyttet til foreldrene (familien)	Beskyttelsesfaktorer knyttet til foreldrene (familien)
<ul style="list-style-type: none"> • svak eller usikker tilknytning til foreldrene • alvorlig somatisk sykdom hos en eller begge foreldre • moderat eller alvorlig grad av psykiske lidelser hos en eller begge foreldre • kroniske, alvorlige familiekonflikter • rusmiddelmisbruk, kriminalitet eller vold hos foreldre • hyppig boligskifte/flyttinger • samlivsbrudd mellom foreldrene (de primære omsorgspersonene) • primær omsorgsgiver inngår i nytt parforhold (nye familiekonstellasjoner slik som stefforelder og stesøsken) • ettergivende eller aggressiv oppdragelse • uklare grenser og forventninger til barnet • manglende oversikt og oppfølging av barnet • fysisk straff, seksuelt misbruk, omsorgssvikt 	<ul style="list-style-type: none"> • god kompetanse hos primær omsorgsgiver • foreldre med trygg tilknytningsstil • foreldre med god egostyrke og god emosjonsregulering • flere omsorgspersoner enn en • en klar struktur og rimelige regler hjemme • omsorgsfull og konsekvent oppdragelse • ikke- aggressiv og voldelig oppdragelse

Risikofaktorer knyttet til jevnaldringsgruppen	Beskyttelsesfaktorer knyttet til jevnaldringsgruppen
<ul style="list-style-type: none"> • tilknytning til andre med antisosial atferd (kriminelle venner) • andre barn og unges forsterkning av antisosial atferd • avvising fra jevnaldrende 	<ul style="list-style-type: none"> • tilknytning til prososiale jevnaldrende/ venner

Risikofaktorer knyttet til nærmiljøet	Beskyttelsesfaktorer knyttet til nærmiljøet
<ul style="list-style-type: none"> • høy grad av sosial deprivasjon i boområdet (spesielt høy arbeidsledighet og sosial nød) • lav integrering av beboerne i nærmiljøet • lav sosial kontroll • høy forekomst av vold, kriminalitet og sterk eksponering av rusmidler i nærmiljøet • problemfylte økologiske overganger (overganger mellom ulike mikromiljø) • mangel på offentlige service og helsetilbud 	<ul style="list-style-type: none"> • trygt nabolag tilrettelagt for barn og unge • felles grunnleggende verdier i barnets eller den unges sosiale nettverk • støttende besteforeldre eller andre voksne • sosialt fellesskap og sosial kontroll • ved mange risikofaktorer: å ha tilgang til støttende voksne i det offentlige (ofte lærere, ansatte i hjelpeapparatet) eller nabolaget.
Risikofaktorer knyttet til skole/ barnehage	Beskyttelsesfaktorer knyttet til skole/ barnehage
<ul style="list-style-type: none"> • uklare regler og inkonsekvent regelhåndhevelse • uklare forventninger og lite oppmuntring av prososial atferd • dårlig klasseledelse/voksenledelse (reaktiv, autoritær, ettergivende eller forsømmende) • negativ og konfliktfylt relasjon mellom barn og voksne • dårlig læringsmiljø (lite samhold, støtte, mange konflikter, konkurranse) • lite variert og elevengasjerende undervisning/utviklingsstøttendetilbud i bhg • mangel på skole/bhg omfattende strategier for forebygging av problematferd og fremming av sosial kompetanse • segregerte opplæringstilbud for atferdsvanskelige barn 	<ul style="list-style-type: none"> • et fåtall klare felles regler og regelhåndhevelse • tydelige forventninger og hyppig oppmuntring av prososial atferd • autoritativ voksenledelse • positiv relasjon til en voksen • skole/bhg omfattende strategier for forebygging av problematferd og fremming av sosial kompetanse • god faglig tilpasning til den enkelte

